

ՇՈՎԱՆ

Գ. Տարի. Թիւ 6. Յունիս 1. 1930

ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹԻԿ ՉԳԿՇՈՑ ԾՕՎԱՌ ԸՆԹԵՐՑ. ԸՆԿ.-ԵԱՆ

Հրատարակելի Գրութիւններ Ղրկել 923 N. Leavitt St., Chicago, Ill.

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՅՈՒՄԸ

Կազմակերպական գործունէութիւնը մեծ պարտութեան եւ արգելքներու կը հանդուլի մեր մէջ, որովհետեւ սխալ տեսակէտ մը կը յամառի զամուսն մնալ մեր մաքին մէջ, առանց տեղի տալու արդիական ըմբռնումներու:

Գործ մը վարէն, փոքրէն սկսելու մասին բնաւ չենք խորհիր, կ'ուզենք աստջին ասիւի իսկ ունենալ կատարելագործուած մեքենաներ, անչափելի միջոցներ եւ յաջողութեան հարիւր ան հարիւր գործաւան, որպէս զի մենք ալ մեր մատին ծայրը դպցնենք գործին եւ զայն «փառաւոր» յաջողութեամբ պատկենք:

Երբեմն հսկաներ կը կարծենք ինքզինքնիս ու չենք զիջանիր փոքր գործերու, կ'արհամարհենք պզտիկ աշխատութիւնները, իսկ երբեմն ալ սայլը կզան առջեւ դնելով՝ կը սպասենք որ մենք մեծնանք ու գորանանք, որպէս զի յետոյ սկսինք հսկայական գործունէութեան:

Հարկաւ, սխալ կերպ է ասիկա: Կազմակերպութեան մը զօրութեան ու ներշնչման աղբիւրն է իր նպատակը, իտէպլը՝ սրուն կը ձգտի: Որքան ալ փոքր իր սկզբնական ջանքերը, որքան ալ դեղեկոտ իր աստջին քայլերը, ան պէտք է շարունակէ իր աշխատանքը իրագործելու համար կազմակերպութեան հեռակայ նպատակակէտը: Արդէն այդ աշխատանքը պիտի նպաստէ որ թոյլ բազուկները հուժկու մկաններ հագնին եւ կ'թոտած սրունքները ուժաւորին:

Գանդատիլ շարունակ, կրկնել ու յեղյեղել թէ տկար ենք, թոյլ ու ապիկար ենք, մեզ տեղ մը չառաջնորդեր, ընդհակառակը՝ աւելի եւս կը ջլատէ մեր ոյժը եւ կը թալցնէ մեր գործելու կամեցողութիւնը:

Ինչ որ ունինք, ինչ որ կրնանք ընել, զայն գործածենք ու ընենք: Այս կերպ մտածողութիւնն ու աշխատանքը թէ մեզ գործողներու պիտի զօրացը-

նէ եւ թէ կազմակերպութեան զարգացման պիտի սատարէ:

Ոեւէ կազմակերպութիւն գործելով կը վարդանայ: Ներկայ տկարութիւնները, սայթաքումները, յետա ընկրկումները եւ շարամատրէն նետուած քարերն ու յարուցուած խռչնդասները՝ թող երբեք չյուսահատեցնեն մեզ եւ մանաւանդ թող դոյզն իսկ չափով պատճառ չըլլան որ լքենք գործը եւ ամէն ինչ իր բախտին յանձնենք: Ասիկա պիտի ըլլար ամօթալի դատաւրութիւն:

Չնդշոյ Վերաչինաց Միութիւնը փոքր միութիւն մըն է, այո՛, չի կրնար խոշոր գործեր ընել, այս ալ ճիշտ է, բայց ան կրնայ իր համեատ նպատակը իրագործել, եւ մանաւանդ կրնայ հայրենասիրական կայծը վառ պահել ու սիրոյ եւ համագործակցութեան սպին մշակել բոլոր հայրենակիցներու մէջ, եւ այս իրատես ու հայրենաշինական գործունէութեամբ զօրացնել նաեւ ինքզինք՝ իրբեւ կազմակերպութիւն:

Քննադատենք, վիճինք ու բացատրենք մեր ըմբռնումներն ու հայեցակէտները, բայց չզաղրինք գործելէ, մանաւանդ չլքենք Վերաչինացը ու եւէ ատեն եւ ոեւէ պատճառով:

ՊԱՏԳԱՄԱԻՈՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Կեդր. Վարչութիւնը կը տեղեկացնէ մեզի, որ Չնդշոյ Վերաչինաց Միութեան տարեկան Պատգամատրական Ժողովը տեղի պիտի ունենայ 1930, Յունիս 4-ին, Նիւ Եորքի մէջ:

ՆՈՒԷՐ «ԾՕՎԱՌ»Ի

Շնորհակալութեամբ ստացած ենք Պրն. Գէորդ Մինասեանի, Շիբակոյէն, (Արփալուացի) 4 տուարի նուէրը:

ԽՆԱՅԵՆՔ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Շիրակոյի խնդիրը իր ատենին բաւական պարզեցուց Չնգուչի հայրենակիցներու միտքը, եւ տրուած լուսարանութիւնները գոհունակութեամբ ընդունուեցան հայրենակիցներու մեծ մասին կողմէ ու միտքերը հանգարեցան:

Բայց վերջերս մի ոմն Սանուկ Սահակ Աղբրիարի, յետին մտքով հրապարակ իջաւ եւ կրկին պղտորեց հանրային կարծիքը: Ատենին եւ պատասխանեցի եւ «Ծօլաւ»ի Մայրս մէկ թիւին մէջ Պրն. Ա. Մինասեան որպէս նախկին Կեղր. Վարչութեան քարտուղարը իր իսկ օրով եւ իր իսկ ձեռքով եղած թղթակցութիւնները յիշելով լուսարանեց բոլոր անցուղարները, կատարեալ խղճմտութեամբ, որուն դէմ ոչ մէկ առարկութիւն կրնայ ըլլալ:

Սակայն Պրն. Մինասեանի ՅԵՏ ԳՐՈՒԹԻՒՆԸ, որով համերաշխութեան կը մը գտնելու փափաքը կը յայտնէր, զէթ իմ համոզումով ժամանակավրէպ է:

Անշուշտ Պրն. Ա. Մինասեան հայրենասիրական անկեղծ զգացումէ պրզեալ գրեց եւ իր անկեղծութեան մասին զինք ճանչցողներ կատարեալ փաստէն, սակայն սկզբունքային տեսակէտով իր այդ փափաքը վնասակար կը գտնենք Միութեան:

Նախ կ'արժէ գիտնալ թէ որո՞նց հետ է որ պիտի հաշտուինք: Եթէ Շիրակոյի մէջ հատուածականութիւն կը տեսնեն, բարբառովին կը սխալին: Ինչպէս «Ծօլաւ»ի Աղբրի թիւով գրած էի, Շիրակոյի մէջ գոյութիւն ունի օրինաւոր մասնաճիւղ, ասկէ դուրս կան քանի մը անհասաներ, որոնք կազմակերպական տեսակէտով ոչինչ կը ներկայացնեն, եւ եթէ շարունակ Միութեան անունը կը յեղյեցեն, անուանական է լոկ, եւ այն երեւակայութիւնը թէ անոնք ԴՅ հետեւորդներ ունին, խօսք է միայն, որու ցնորական ըլլալուն իրենք ալ հաւատացին, երբ իրենց հակաթախաղին օրը հազիւ 10 անձինք ներկայ եղած են, այն ալ խաքեր համար. իսկ նիւթական հասոյթը գրեթէ ոչինչ եղած է: Ասիկա ցոյց կուտայ թէ սղծիտ եւ զոհոյ տարրը ո՛րն է, նկատի ունենալով մասնաճիւղի հանգանակութեան 763 տուարի ներկայ ժամանակներու համար խոշոր դումարը:

Եթէ այս մարդիկն են որ Կեղր. Վարչութեան կողմէ Պատգ. Ժողովի պիտի հրաւիրուին, մեղք է ժամանակին: Անցեալի փորձերը բաւական են: Այս մարդոց համար հանրային շահ պայտութիւն չունի, միայն իրենց ետք պէտք է որ զոհացում գտնէ, եւ եթէ Կեղր. Վարչութիւնը կ'ուզէ հաշտութիւն գոյացնել, հարկ է որ բոլոր գործերը յանձնէ անոնց, որովհետեւ անոնք իրենցմէ դուրս բոլոր Չնգուչիները իարգախ եւ անվստահելի կը նկատեն եւ միայն իրենք են վստահելին ու արժանաւորը բոլոր Չնգուչիներու մէջ:

Պէտք էր որ Պրն. Մինասեան մինչեւ հիմա ճանչցած ըլլար զանոնք, քանի որ բոլոր թղթակցութիւնները ինք կատարած է եւ անոնց պապախարին ծանօթ է, եւ անձամբ եւս ճանչցած է զոնկ անոնց ներկայացուցիչը: Երանի թէ ես սրբալ ըլլայ իմ համոզումս մէջ:

Թող չկարծուի թէ ես համերաշխ գործելու հակառակ եմ, ընդհակառակը՝ իմ ալ բուն փափաքս է որ բոլոր հայրենակիցներ միասին գործեն: Սակայն հակառակ եմ որ սկզբունքը զոհուի անհասաներու ետին. կը բաւէ եսասիրութիւնը շոյելու քաղաքականութիւնը, որ միշտ ալ վնասած է Միութեան գործերուն, եւ եթէ շարունակուի՝ հասնելիք տեղ մը չունինք:

Իսկ եթէ այս մարդիկը կ'ուզեն Միութեան հետ գործել անկեղծօրէն, պէտք էկայ Պատգ. Ժողովին ներկայանալու, եւ յուսովս ծախքեր ընելու, եւ կը քաշուին դատէն, դը-

րամբ կը յանձնեն Կեղր. Վարչութեան՝ իր նպատակին պարտաւորութիւնը համար, եւ ինչպէս «Ծօլաւ»ի յարգելի խմբագիրը բաւ էր իր խմբագրականին մէջ, կը ճանչնան Կեղր. Վարչութեան հեղինակութիւնը, եւ այն ատեն ամէն բան վերջանայ ու իրենք կը գտնան Շիրակոյի մասնաճիւղ անդամները: Շիրակոյի հայրենակիցները իրարու դէմ լուսարան չեն, անոնք սիրալիր յարաբերութեան մէջ են, բայց մի քանի հատէն, որոնք կը սիրեն եւ կ'ուզեն ուրիշները իրենց ստիճակ խոնարհած տեսնել:

Ասկէ տարրեր միջոց կամ քայլ սկզբունքի հակառակ է ԾՕՎԱՌ

ՔԷՆՆ ՈՒ ՆԵՐՈՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆԸ

«Ծօլաւ» շատ խօսեցաւ մեր լաւ յատկութիւններու մասին եւ բազմապատար քիչ անգամ անդրադարձաւ մեր յոյսովորութիւններուն, որոնցմէ ամէնէն տնաքանդը եղած էր Քէնն ու սխր, որ թունաւորած է մեր հայրենակիցներու հոգին: Այս փաստ յատկութիւնը պէտք է պախարակել հրապարակաւ, որ վերջ գտնէ այլեւս: Մենք Չնգուչիներս արդէ պղտիկ թիւ մը կը կազմենք՝ յրուած մեծ ու փոքր քանի մը քաղաքներու մէջ, բայց մեր հինգէն երկուքը անպատճառ իրարու հետ քէն ունին, անհաստական շատ ճնշին պատճառներով, որ կը տեսէ ամիսներ ու շատ անգամ մինչեւ մասնաճիւղներով, որ կը տեսէ ամիսներ ու շատ անգամ մինչեւ մասնաճիւղներով: Մուրը կը թաթխուի մէկը, եթէ վարձէ ստաջ անցնիլ՝ բարեսիրական գործ մը յաջողցնելու յոյսով, եւ անգամ կը գտնէ քինախնդրութեան ցանց մը: Ի՞նչպէս կարելի է գործ կատարել, երբ իրարու հետ գժտուած ենք ու բոլոր չենք սիրեր: Շատ յաճախ ստիպուած կ'ըլլանք անձամբ անհոգ, ոյժ եւ կորով սպառել նախ իրարու հանդէպ ունեցողները հաշտեցնելու եւ իրարու քով բերելու, որպէս զի կարելի ըլլայ գործի մը ձեռնարկել: Շատ հեղ ալ խաթիւ համար պէտք է շարժիլ, որովհետեւ թէեւ մեր թիւը քիչ ու անգիտակից ենք, բայց քէնընիս շատ է: Ի՞նչ ընենք պէտք ունինք բոլորին ալ, հայրենակցական պէտքեր եւ մասնաւոր նոր Չնգուչի թաղամասի շինութիւնը բոլորիս պահանջներով համար միայն կրնայ իրագործուիլ: Իրաւ, այս կերպ աշխատանքը զոհուած կը պատճառէ մարդուս, բայց ի՞նչ կարելի է ընել, քէնին ու ստեղծութեան համար հարկաւ չենք կրնար վերաջինացնէ մեկուսանալ բոլորովին:

Մեր հայրենակիցները պէտք է ի բաց թողուն իրենց արանքանդ սովորութիւնը, որովհետեւ մեր յոյս ունեւորութիւններուն ամէնէն ստակալին է ան, որ բոյն դրած է մեր մէջ ու կը սպառէ մեր ոյժերը: Ամէն հայրենակից ինք պէտք է ջանք մը ընէ որ քանդուի այդ սխր բոյնը մեր մէջէն եւ անոր տեղ շինուի բոլորիս համար օգտակար ներդրամտութեան ոգին:

Երբ մենք ներդրամտ ուզով դիտենք դիրքը ու մեր փոքր թերութիւններուն համար չվշտացնենք մէկգմէկ, արդէ ատեն քէնն ալ հետեւ կ'ըլլայ մեզմէ:

Չոհոգութիւնը, ջանքը որ կը պահանջուի մեզմէ՝ մէկը մէկը կը ներող գտնուիլն է: Այս պղտիկ զոհոգութիւնը հայրենակցական գործը հաճելի պիտի դարձնէ ամէնուս եւ շատ դիւրութեամբ պիտի յաջողինք կատուցանել նոր Չնգուչի թաղամասը՝ Նուպարաչէնի մէջ:

Ուրեմն ջանանք վերջ տալ իրարմէ վշտանալու եւ քէն պահելու մեր յոյսի սովորութեան:

ՃԱՆ ԱՇՏԱՐԱԿԱՆ

Ֆրէգնօ

ՊԷՅԱՄԸՆԹԻ ԽԱԼՕՆ

Ղաղար Տրբրգձեան է բուն անունը այս պարզակեաց մարդուն: Սակայն «Պէյաւրնթի Խալօն» կը կոչենք զինք Շիքակոյի մէջ, անշուշտ զանազաներու համար միւս Խալօնեբէն, որոնք մէկէ աւելի են, եւ այս անունը տուած են իրեն անոր համար որ տան մը զեանայարկը կը բնակի:

Մօտ քսան տարի է որ Ամերիկա եկած է, եւ այդ երկար ժամանակամիջոցին մէջ շարաշար աշխատած է քանի մը տարար քով քովի բերելու համար, եւ իսկապէս ալ խնայած է, սակայն տուած է իր չափազանց անկեղծութեան համար:

Այժմ 50 տարիքը անցած է, ատողջութիւնն ալ բաւական մը կորսնցուցած է, անշուշտ դրամի կորուստը եւ պանդխտութեան խորհուրդներն ալ իրենց որոշ բաժինը ունեցած են իր ատողջութեան քայքայումին մէջ, սակայն նիւթական կորուստը իր ներքին մարդը չէ փոխած, նոյն ձևօրբայ ՊԱՊԱ մարդն է:

Ապրիլ 13ին, քանի մը հաւելիթ, մէկ երկու չէօրէկ եւ սիկար մը առած իրեն կ'այցելեմ Վերաշինացի կողմէն: Չեղբի թողթէ տոպրակը սեղանին վրայ կը դնեմ առանց բան մը ըսելու իրեն: Ինք սակայն ինձ կը հարցնէ տոպրակի պարունակութեան մասին: Չայն չեմ հաներ, կը բռնամ տոպրակը, կարմիր հաւելիթը տեսնելուն պէս կ'ըսէ. «Տա վախըմ թէ Վերաշինացի եօնէն (կողմէն) բերած ես»: «Այո», կը պատասխանեմ:

Չեղբը անմիջապէս գրպանը կը տանի զբամ տալու համար, իրեն կ'ըսեմ որ զբամ պիտի չտունեմ, ինձի այդպէս պատուիրուած է: Անկարելի կ'ըլլայ սակայն համոզել զինք, մէջ բերելով իր աննպաստ պարագաները:

Կարծես այս խօսքերս զինքը աւելի կը վիրաւորեն: «Դուն զիս կը կոչրես, ես որչափ ալ չի բանիմ, հիւանդ ըլլեմ եւ մինչեւ մահուն տարածային ալ իկնիմ (իշամ), ես պէտք է իմ փախիս (բամ ինս) տամ», կ'ըսէ յանդիմանական շեշտերով եւ հինգ տուարը կը նետէ սեղանին վրայ:

Իրամը չեմ վերցնէր, կը թողում սեղանին վրայ, եւ կը սկսեմ խօսակցութեան: Կը պատմէ երկրի կեանքէն, իրենց հաւուն թուխս նստիլը, իր գուշակութիւնը թէ նոր ձագերը բախտ պիտի չբերեն իրենց, թէ իր ջորին պիտի գողցուի եւ կամ իրենցմէ մէկը պիտի մեռնի, թէ իր այդ գուշակութիւնը իրականացած է, ջորին գողցած են եւ զեռ ինչե՛ր ինչե՛ր պատահած են առկէ յետոյ:

Յետոյ կը սկսի պատմել իր Ամերիկայի մէջ անցուցած կեանքէն, իր նիւթական կորուստը եւ իր գժբախտութեան պատճառ եղողները Աստուծոյ արդարութեան կը յանձնէ. «Իմ Տէրս ընտնց մայրիկը պիտի լացընէ, մենձ է զօրութիւնը ընոր», եւ այս բառերը կ'արտասանէ այնպիսի շեշտով մը որ մտիկ ընողն ալ երկիւզ մը կ'զգայ:

Այդ միջոցին գուռը կը զարնուի, զիս գուռը չբացած կ'ըսէ ինձի որ զբամը սեղանին վրայէն վերցնեմ: Նորէն կը մերթեմ առնել: Նորէն կը նկարէ. «Տէ վերցուր կ'ըսիմ քեզի, հայտէ՛ չաղաս հայտէ, մարդ կուզայ, թո չի տեսնայ, մարդու ալ բան չըսես»: Չուզեր որ մէկը զիմանայ, հինգ տուարը չարժած բան է, ցուցամոլութիւն չուզեր ընել: Եւ ես սկսեմ հինգ տուարը գրպանս կը դնեմ իր համեստութիւնը զվիրաւորելու համար, ու գիշեր բարի ըսելով մեկնումի բաժեշտս կուտամ իրեն:

«Գիշեր բարի չաղաս (ողաս), Աստուած գործերնիդ յաջողէ, Տէրը պլակնիդ օշնէ (օրհնէ), որ ձեր նպատակին հասնիք», ըսելով զիս ճամբու կը զնէ:

Եւ ճամբան ինքնիրենս կը խորհրդածեմ թէ՛ հոգեկան ի՞նչ մեծ տարբերութիւն կայ այս պէյաւրնթ բնակող մարդուն եւ փարթաւ տուներու մէջ ապրող մարդոց միջեւ:

Մէ՛ն Սէ՛ Յի

ԼՈՒՍԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Յարգելի Խմբ. «Ծօվառ»ի,

Մէկ քանի անգամ է որ թերթիդ մէջ կը կարդամ Կիպրոսէն գրուած ազերասպին կոչեր նիւթական օգնութեան համար, Սիրոն Կոչկարեանի կողմէ ստորագրուած, որպէս թէ այս կինը Չուրուչցի ըլլար եւ մատնուած թշուառ վիճակի մը իր զուակներով: Ուրիշ զարմանալի բան մըն ալ այն է որ Կիպրոսի մեր հայրենակիցները «Ծօվառ»ը կարդալով հանդերձ ցարդ յուս մնացին այս Տիկինը ինքնութեան մասին:

Ընթերցողները շուտարանելու համար ըսենք թէ՛ երբ Նիւ Եորքահայ մեր հայրենակիցը Պրն. Ա. Մինասեան Մարտէյլ եկած էր մի քանի ամիսներ ստաջ, իմ ներկայութեան վերոյիշեալ Սիրոն Կոչկարեանի հետ խօսակցութիւն մը ունեցաւ: Տիկինը թուրքերէն լեզուով կը զանգատէր որ իրենց գրած նամակները անպատասխանի կը մնային: Ես որ լուս մտիկ կ'ընէի, հարցուցի Տիկինը թէ ինքը ո՞ւր կէ եկած էր Մարտէյլ եւ ի՞նչ միջոցներով:

Տիկինը պատասխանեց թէ Կիպրոսէն եկած էր Բարիկ իր ազնիկը ամուսնացնելու համար, եւ հիմա իր նպատակը իրագործած զարձեալ Կիպրոս պիտի վերադառնայ: Ինքն իսկ աւելցուց թէ՛ քանի որ ողջ է իր փեսան, ուրիշ կարօտութիւն պիտի չունենայ այլեւս: Ի սրտէ կը մայթենք որ ողջ մնան այդպիսի փեսաները... եւ Տիկինը այլեւս պէտք չունենայ խնդրանքներ ընելու ուրիշ մէկին:

Այս շուտարանութիւնը սալ հարկ սեպեցի անոր համար որ մեր հայրենակիցները քիչ մը զգոյշ ըլլան եւ ամէն ազերասպ անպատճառ կարօտ չեկատեն, մինչեւ որ չստուգեն անոր իրական վիճակը:

Մարտէյլ

Պ. ՏԱՐՂՈՒՆԵԱՆ

Հ Ա Ի Ա Տ Ք

Համատարած ծագէ, հաւա՛տք, ջինջ արեւ,
Մարդը փրկէ տարակոյսին անգուռէն,
Ուր վայելքներ, վիշտեր հոգին կը փակուեն,
Երջանկութիւնն անոր կուտայ հուսկ բարեւ:

Առանց քեզի կեանքն է տանջանք արդարեւ,
Մահուան վիճէն արհաւիրքներ կը ժայթքեն,
Կ'իյնան շանթեր խորհուրդներու բարձունքէն,
Երկինք, երկիր կը պարուրէ ֆոյ մը սեւ:

Ծագէ՛, պատրանքն իսպառ ըրէ բընաջինջ,
Բե՛ր երեւան արքայութեան փառքը ջինջ,
Միակ յագուրդն՝ անհուճատեմէ մեր սրտին:

Մեր հոգիները լոյսիդ տակ թո՛ղ ժպտին,
Բարիքներովդ երանաւէտ եւ անհուն՝
Երկիրս վերայ թո՛ղ երկինքի հաւն առնուն:

ԽԱԶԻԿ ՎՐԴ. ԱԹԱՆԱՍԵԱՆ

«Դրուագներ Զնգուշի Անցեալէն» գրքէն

ՆԱՀԱՏԱԿ ԲՐՕՑ. ՅՈՎԸ. ՊՈՒՃԻԳԱՆԵԱՆ

«Դրուագներ Զնգուշի Անցեալէն» գրքէն կ'արտատպենք մեր անմահ հայրենակցին կենսագրական ամփոփ գիծերը:

Ծնած է 1874ին, որդին է Զնգուշիներու Գոչամուրին (Յակոբ) եւ Մարիամին: Նախնական կրթութիւնը ստացած է Զնգուշի մէջ: Յետոյ գացած է Խարբերդի եփրատ դոյէճը, որու ընթացքը աւարտած է 1896ին:

1896-1906 կը պաշտօնավարէ եփրատի մէջ եւ 1906ին եփրատի վարչութեան կողմէ կը զրկուի էտինպուրկի համալսարանը՝ կատարելագործելու իր ճիւղերը — հոգեբանութիւն, բարոյագիտութիւն, փիլիսոփայութիւն եւ տրնատեսագիտութիւն: Երկու տարիէն կը լրացնէ համալսարանի եռամեայ չըջանը եւ 1908ին կը դառնայ եփրատ գոյէճ, ուր կը հրատարակի ցիւանս պաշտօնավարելու իրբեւ ուսուցչական մտաւոր եւ բարոյական դիտութեանց:

Բրոֆ. Պուճիգանեան ունեցած է նաեւ ազգային լայն գործունէութիւն: Հեղինակած է «Ղնտանիքի վերլուծումներ» անուն երկը եւ աշխատակցած է «Բերական», «Աւետարներ», «Լոյս» եւ «Եփրատ» թերթերուն:

1900ին ամուսնացած է Մարիցա Թիւֆէնկճեանի հետ, եւ ունեցած է 3 աղջիկ եւ 3 մանչ զուակներ, որոնք այժմ Պէյրութ կը գտնուին:

1915, Մայիս 1ին ձերբակալուած է ուրիշ բրոֆէսորներու հետ եւ մէկ ու կէս ամիս անասելի խոշտանդումներ կրելէ վերջ կը տարուի Կէօլճիկի մօտ Շապկահան գիւղը, ուր «մահուան ձոր»ին մէջ կը մահացուի:

ԶՆԳՈՒՇՅԻՆԵՐՈՒ ԿԵԱՆՔԷՆ

Զատիկ երկուշաբթի օրը Պրն. Յարութիւն Մատգաշեանի անուն անուանաւորութիւնը տեղի ունեցաւ ներկայութեամբ բոլոր Սրբրմեան եղբայրներու եւ Տէրք եւ Տիկնայք Ս. Էրմոյեանի, Կ. Յակոբեանի, Աղանի Տաղալիկեանի, կնքահայր Արամ Դաւիթեանի ու բոլոր ազգական բարեկամներու: Ուրախութիւնը տեւեց մինչեւ առաւօտ եւ ներկաներ յիշելի հիւրասիրուեցան եւ բարեմաղթութիւններ ընելէ յետոյ մեկնեցան իրենց տեղերը:

*** Ապրիլ 23ի երեկոյին Արթարար եւ Թորարար Քէհեախաշեանի բնակարանը հաւաքուած էին հայրենակիցներ Յ. Սէրեան, Ա. Սրբրմեան, Խ. Ս. Սրբրմեան, Կ. Յակոբեան եւ Ճէք Քէօսէան՝ իրենց բնասանիքներով, որոնք բոլորն ալ բրին միութեամբ խօսքեր Արթարարին եւ Թորարարին, որ իրենց հօրեղբորդին՝ Մ. Քէհեախաշեանը կը կրուած էին Լօրէնսի մէջ: Մեր խոր ցաւակցութիւնը կը յայտնենք հանգուցեայի բոլոր պարագաներուն:

Բիւնկպարի Կ. ԱՐՐԱՄԵԱՆ

ՄԱՐՍԷՅԻ. — Մեր հայրենակիցը Պրն. Խ. Մաշուկեանի Տիկինը իր երեք զուակներով տեղա ժամանեց: Պրն. Մաշուկեանի աչքը լուսելով՝ բարի գալուստ կը մաղթենք Տիկնայք եւ զուակներուն:

*** Պրն. Մանուկ Միսեանի Տիկինը Աննիկ ամիսէն աւելի է որ հիւանդ անկողնոյ կը ծառայէ: Շուտափոյթ ապաքինում կը մաղթենք:

*** Ապրիլ 17ին Լատուգայի մէջ բնակող մեր երկու հայրենակիցներուն զուակաց կնուներ տեղի ունեցաւ: Առաջինը՝ Տարգոնեանի պզտիկը՝ կնքահայրութեամբ Պրն. Խ. Եօքսուկեանի, իսկ երկրորդը՝ Յ. Միւրաքէճեանի պզտիկները: Երկու կնուներուն առթիւ ալ եղան օրուան համապատասխան եւ լաւ ուրախութիւններ: Մեր խնդակցութիւնները կը յայտնենք:

*** Տիկին Մարի Հաճի Գազարեան աղջիկ զուակով մը բարտաւորուեցաւ: Մեր խնդակցութիւնը կը յայտնենք:

Պ. ՏԱՐՂՈՒՆԵԱՆ

ՇԻՔԱԿՕ. — Տէր եւ Տիկին Յ. Խոհարարեանի փոքրիկ Գոհարիկ անողջացած է հարսանէթի հիւանդութենէն: Մեր խնդակցութիւնը կը յայտնենք:

*** Տէր եւ Տիկին Հաճի Յակոբ Վարդանեան աղջիկ ունեցան: Մեր խնդակցութիւնը կը յայտնենք:

ԼՐԱՏՈՒ

ԼՕՐԷՆՍ. — Մեր տարեց հայրենակիցը Պրն. Պետրոս Գազանճեան մի քանի շաբաթ է վեր հիւանդ անկողնոյ կը ծառայէ: Շուտափոյթ ապաքինում կը մաղթենք:

*** Փոքրիկ Մարտիրոս Յակոբեան ջրծաղիկ հանած էր այժմ լաւ է: Մեր խնդակցութիւնը կը յայտնենք փոքրիկ ծնողաց՝ անոր ապաքինման առթիւ:

*** Երեւոյթէն Պրն. Թ. Պապեանի զոքանչը՝ Տիկին Գառնարեան քաղաքս եկած էր իր զուակին այցելութիւն մը տարու համար: Շաբաթ մը մնալէ վերջ վերադարձաւ Երեւոյթ:

ԼՈՒՍՈՒ

ՆԻԻ ԵՈՐԲ. — Պրն. Խ. Ազնուորեանի Տիկինը հիւանդանոցէն տուն եկաւ: Մեր խնդակցութիւնը կը յայտնենք:

*** Պրն. Ս. Մաթոսեանի մայրը՝ Տիկ Տիրուհի, որ նախորդիւ գրած էինք թէ հիւանդացած է, հիւանդանոց փոխադրուեցաւ: Մեր խոր կակիծը կը յայտնենք եւ շուտափոյթ ապաքինում կը բաղձանք մեր ծերունի մայրիկին:

*** Լօրէնսէն Պրն. Պետրոս Յարսառեան հոս եկած քանի օրուան այցելութեամբ: Բարի գալուստ կը մաղթենք մեր հայրենակիցին:

*** Պրն. Գ. Հարսադասեանի փոքրիկը, որ նշապեղծութիւնը գործողութեան համար հիւանդանոց մնաց քանի մը օր տուն բերուեցաւ: Մեր խնդակցութիւնը կը յայտնենք անոր ապաքինման առթիւ:

*** Պրն. Ա. Փապուճեանի փոքրիկը՝ Ճօրճին ասկէ քանի շաբաթ առաջ իրենց տան առջեւ խաղցած պահու ինքնաշարժի մը տակ մնաց եւ սուրբ կտարեցաւ: Այժմ հիւանդանոց կը գտնուի: Մեր խոր ցաւակցութիւնը կը յայտնենք եւ շուտափոյթ ապաքինում կը ցանկանք:

ԼՐԱՏՈՒ

ՊՏՈՅՏԻ ՄԸ ԱՌԹԻԻ

Մարտ 16ին, օրին պայծառութենէն օգտուելով հայրենակից Պրն. Պ. Պապուսարեանի հետ պառլամի կը մտնէ լանսի շըջանին հայարեակ դիւղերը: Կէսօրուան մօտ հասնալ Շօմարակ կոչուած դիւղը: Բնկերոջս առաջնորդութեամբ ծանօթացանք Տիկին Մարիամ Եայլեանի հետ, որ 1926էն է վեր իր երեք աղջիկ զուակներով հաստատուած էր իր փոքրիկ աղջիկը, իսկ այս Յուսուարին նշանակ իր մեծ աղջիկը՝ Օր. Ուսաննան ընդ Պրն. Ագրիպա Սարգիսեանի (Պոլսեցի): Տիկին Մարիամ ընդհանրեց մեր ծանօթութիւնը եւ մեզ հիւրասիրեց ճոխ սեղանով մը: Նախ հետաքրքրուեցաւ հայրենակիցներու կեանքով եւ մասնաւորապէս «Մօլառ»ով, որ իրեն կը զրկէինք մենք: Գնահատուելով «Մօլառ»ի հայրենասուէր գործունէութիւնը 50 Քրնուիրեց անոր ի նպաստ: Երեկոյին ուշ առեւ շնորհակալութիւն յայտնելով վերադարձանք Վայանս:

Նոյն օրը բախտն ունեցանք ծանօթանալու Զնգուշիներու փեսացու Պր. Ագրիպա Սարգիսեանի հետ, որ ապրիլ երիտասարդ մըն է: Կը շնորհաւորենք խօսեցեալ գոյգը:

*** Պրն. Պօղոս Ռաշեան կատարելապէս բուժուած է իր հիւանդութենէն: Մեր խնդակցութիւնը կը յայտնենք: Մարտ 30, 1930, Վայանս Յ. Կ. ԹՈՒՐՈՅԻ

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻԲ

Մեր խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնենք ամէն նոնց, որոնք իրենց այցելութիւնով եւ ծաղկեպսակներով միութեամբ մեզ մեր եղբոր Մարտիրոս Քէհեախաշեանի գաղտնաղէտ մահուան առթիւ:

Տէր Եի Տիկ Յ. Քէհեախաշեան